

Motion till riksdagen 2025/26:241

av Johnny Svedin (SD)

Stärkt chefskap inom hälso- och sjukvården, kommunalt och regionalt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast legitimerad vårdpersonal med relevant utbildningsbakgrund ska vara aktuell för ledande befattningar inom den regionala och kommunala hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Trots vårdens ökade komplexitet finns det fortfarande inga nationella krav på att chefer inom den kommunala och regionala hälso- och sjukvården har legitimation eller relevant vårdutbildning. Enligt Socialstyrelsen är det idag upp till respektive region och kommun att själva avgöra vilka kompetenskrav som ställs på vårdchefer. Detta har lett till stora skillnader i kompetens mellan verksamheter, där vissa chefer helt saknar medicinsk eller omvårdnadsinriktad förståelse. Detta kan allvarligt äventyra både patientsäkerheten och arbetsmiljön.

Att säkerställa att chefer och ledare inom hälso- och sjukvården har en relevant utbildningsbakgrund – exempelvis en kandidatexamen inom ett legitimerat yrke såsom sjuksköterska, läkare eller arbetsterapeut – är avgörande för att bygga förtroende, fatta välgrundade beslut och säkerställa vårdkvalitet. Chefer med vårdbakgrund har en djupare förståelse för arbetsmiljön och de utmaningar vårdpersonalen möter, vilket möjliggör ett mer relevant och stödjande ledarskap.

Fackförbund som Vårdförbundet har flera gånger lyft behovet av legitimerad vårdbakgrund för chefer, särskilt inom kommunal hemsjukvård och äldreomsorg, där det medicinska ansvaret är stort. I en rapport från 2024 vittnar sjuksköterskor om chefer som inte förstått risker kopplade till medicinska beslut, vilket lett till bristande stöd, stress och ibland vårdskador.

Har chefskapet en grundläggande medicinsk förståelse, minskar risken för kommunikationsklyftor på arbetsplatsen. Det leder till en mer effektiv, trygg och harmonisk arbetsmiljö – med ökad trovärdighet och motivation hos personalen. Därtill är chefer med medicinsk och omvårdnadsinriktad utbildning bättre rustade att hantera de etiska och juridiska frågor som uppstår i vården, eftersom de är väl insatta i lagstiftningen och vårdens särskilda förutsättningar.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har betonat vikten av starkt ledarskap, men har ännu inte ställt krav på vårdutbildning för chefspositioner. Regeringen har inte heller presenterat något initiativ i frågan, trots att både vårdpersonalens fackliga organisationer och professionen pekar på behovet av reformer.

För att höja kvaliteten, stärka tilliten i organisationen och säkra vårdens etiska och juridiska riktighet är det därför nödvändigt att införa nationella utbildningskrav för vårdchefer.

Johnny Svedin (SD)